

STRATEGISCHE ADVIESRAAD INTERNATIONAAL VLAANDEREN

Boudewijnlaan 30 bus 81, 1000 Brussel

T: +32 2 553 01 81

F: + 32 2 553 50 76

sariv@iv.vlaanderen.be

<http://www.sariv.be>

Aan mevrouw Hilde Crevits
Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken
Graaf de Ferrarisgebouw
Koning Albert II-laan 20, bus 1
1000 Brussel

uw bericht van
5 februari 2013

uw kenmerk
FB/2013/020
K02.4-U-13-0148

ons kenmerk
Advies 2013/3

bijlagen

vragen naar / e-mail
eva.haeversans@iv.vlaanderen.be

telefoonnummer
02 553 54 45

datum
4 maart 2013

Betreft: Briefadvies over de Euromediterrane luchtvaartovereenkomst tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en het Koninkrijk Marokko, anderzijds

Mevrouw de minister,

Tijdens haar vergadering van 18 januari 2013 hechtte de Vlaamse Regering haar principiële goedkeuring aan het voorontwerp van decreet houdende instemming met de Euromediterrane luchtvaartovereenkomst tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en het Koninkrijk Marokko, anderzijds, ondertekend in Brussel op 12 december 2006 (hierna: “de overeenkomst”). Zij verzocht u het advies van de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen (hierna: “de Raad”) in te winnen. De Raad besprak onderhavig advies op zijn vergadering van 25 februari 2013 en keurde het vervolgens goed via schriftelijke procedure.

De Raad plaatst de overeenkomst eerst in de Europese beleidscontext, gaat vervolgens in op enkele kernelementen van de overeenkomst en bekijkt ten slotte het belang voor Vlaanderen.

Het externe luchtvaartbeleid van de EU is, zoals eerder geschetst in zijn advies 2012/23¹, opgebouwd rond drie hoekstenen: (i) het afsluiten van horizontale overeenkomsten waarin de bilaterale overeenkomsten tussen het land in kwestie en de afzonderlijke EU-lidstaten conform het Europees gemeenschapsrecht worden gemaakt, (ii) het tot stand brengen van het Gemeenschappelijke Europese Luchtruim met buurlanden van de EU en (iii) het sluiten van allesomvattende overeenkomsten met andere regio’s in de wereld die van duidelijk belang zijn voor de Europese luchtvaartsector.² De overeenkomst behoort tot de tweede pijler van het externe EU-luchtvaartbeleid. Het past tevens in het kader van het project “*EuromedAviation*” dat de

¹ STRATEGISCHE ADVIESRAAD INTERNATIONAAL VLAANDEREN (SARIV), Advies over de multilaterale overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, en de buurlanden over een Europese gemeenschappelijke luchtvaartruimte, Advies 2012/23, 26 september 2012, 3-4.

² EUROPESE COMMISSIE, *Mededeling van de Commissie inzake de ontwikkeling van de agenda voor het externe luchtvaartbeleid van de Gemeenschap*, COM (2005) 79, Brussel, 11 maart 2005.

ontwikkeling van een gemeenschappelijke luchtvaartruimte in het Middellandse Zeegebied beoogt. De Raad wijst er ten slotte op dat de overeenkomst tevens bijdraagt tot het Europese nabuurschapsbeleid waarvan Marokko een belangrijke partner is.

Marokko sloot in het verleden met 18 afzonderlijke EU-lidstaten, waaronder België, bilaterale overeenkomsten inzake luchtdiensten. Onderhavige overeenkomst vervangt echter de bestaande bilaterale regimes. De overeenkomst vindt haar oorsprong in een door de Europese Commissie in 2004 verkregen mandaat om onderhandelingen te openen met Marokko met het oog op het sluiten van een Euromediterrane luchtvaartovereenkomst.

Dankzij de geleidelijke wederzijdse marktopenstelling kunnen Europese en Marokkaanse luchtvaartmaatschappijen uit eender welk punt in Europa en Marokko opstijgen. Naast de vrijmaking van de markt zorgt de overeenkomst voor een hoger en uniform niveau van veiligheid en beheer van het luchtverkeer met Marokko, alsook voor de toepassing van de communautaire regels inzake concurrentie, consumentenrechten en milieubescherming. Deze harmonisatie van de normen zal tevens zorgen voor eerlijke concurrentievoorwaarden. Marokko is het eerste niet-Europese land dat dergelijke luchtvaartovereenkomst heeft ondertekend. Ze zal als referentie voor de Euro-mediterrane luchtvaartbetrekkingen dienen.

De overeenkomst werd op 12 december 2006 in Brussel ondertekend zonder machtiging van de gefedereerde overheden, hetgeen de Raad betreurt. De overeenkomst zal voorlopig worden toegepast vanaf de datum van ondertekening en dit overeenkomstig de interne wetgeving van de partijen. De overeenkomst zal in werking treden één maand na de datum van de laatste diplomatieke nota waarin de partijen bevestigen dat alle noodzakelijke procedures zijn afgerond.

De Werkgroep “gemengde verdragen” legde op 26 september 2012 het gemengde karakter van de overeenkomst vast: zowel de federale overheid als de gewesten zijn bevoegd. De memorie van toelichting geeft de verdragsartikelen aan die raken aan de Vlaamse bevoegdheden, zoals m.b.t. grondafhandeling (artikel 9.3.), luchthavenvergoedingen (artikel 11), bescherming van het leefmilieu (artikel 17), enz.

De Raad is van oordeel dat de overeenkomst economische kansen creëert door de opening van de markten en de bevordering van investeringsmogelijkheden. De eerste resultaten lijken dit aan te tonen. Het luchtverkeer tussen België en Marokko is tussen 2006 en 2010 bijna verdubbeld en nadert een miljoen passagiers per jaar, hoofdzakelijk dankzij de ontwikkeling van lagekostenluchtvaartmaatschappijen. De voorlopige toepassing van de overeenkomst zou bovendien de consumenten tussen 2006 en 2011 al meer dan 3,5 miljard euro economische voordelen hebben opgeleverd. De ticketprijzen voor passagiers zijn sinds 2005 met ongeveer 40% gedaald.³

Bovendien is de samenwerking op het vlak van regelgeving in domeinen zoals mededinging, veiligheid, milieubescherming, enz. een goede manier om een eerlijker speelveld te creëren binnen de luchtvaartsector. Samen met andere luchtvervoerovereenkomsten kan de overeenkomst potentieel het aantal vluchten voor de luchthavens in België, misschien zelfs voor de kleinere regionale luchthavens, doen toenemen. Hierdoor zouden de luchtvervoerovereenkomsten bijdragen aan de Vlaamse ambitie om Zaventem/Brussels Airport uit te bouwen als internationale

---

³ VLAAMSE REGERING, *Nota aan de Vlaamse Regering betreft principiële goedkeuring van het voorontwerp van decreet houdende instemming met de Euromediterrane luchtvaartovereenkomst tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en het Koninkrijk Marokko, anderzijds, ondertekend in Brussel op 12 december 2006*, VR/2013/1801/DOC.0012/1, Brussel, 18 januari 2013, 2.

toegangspoort in Vlaanderen⁴ en kansen bieden voor de Vlaamse regionale luchthavens van Oostende en Deurne. De Raad verwijst tevens naar het initiatief “Vlaanderen in Actie”. Eén van de doorbraken die men wil realiseren, is het omvormen van Vlaanderen tot een slimme draaischijf waarbinnen de luchthavens een belangrijke schakel vormen.⁵ De mogelijke stijging van het luchtverkeer van en naar België en van Belgische luchtvaartmaatschappijen kan de luchtvaartsector als motor voor de economie en het zaken- en privaat toerisme aanzwengelen.

Ten slotte komt de overeenkomst tegemoet aan volgende intentie uit uw beleidsbrief mobiliteit: *“Voorts spelen we maximaal in op de liberalisering van het luchtvervoer, de steeds hogere vereisten inzake luchtvaartveiligheid en luchtvaartbeveiliging, en het verminderen van de impact van de luchtvaart op klimaatverandering.”*⁶

De Raad gaat akkoord met het voorontwerp van decreet houdende instemming met de Euromediterrane luchtvaartovereenkomst tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en het Koninkrijk Marokko, anderzijds. De overeenkomst draagt bij tot de economische banden tussen de EU en Marokko, alsook tot de harmonisatie van luchtvaartnormen, o.m. op vlak van veiligheid en milieu.

Namens de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen,

Hoogachtend,

(getekend)

Prof. Dr. Jan Wouters
Voorzitter

(getekend)

Freddy Evens
Secretaris

---

⁴ Zie o.m. H. CREVITS, *Beleidsbrief mobiliteit en openbare werken: beleidsprioriteiten 2012-2013*, Brussel, 2012, 106.

⁵ VLAANDEREN IN ACTIE, *Doorbraken 2020*, Brussel, 2009, 67-70.

⁶ H. CREVITS, *o.c.*, 105.